

kiválóbb művészeti kritikusaink közé tartozott s korán fejlesztette ki kiváló értékelő képességét. Segédőre volt a Szépművészeti Múzeumnak s várható volt, hogy művészettörténeli munkássága is elsősorban a fizika művészeti értékelés terén fog eredményesen érvényesülni, mint ahogy kritikai működése is így értelemben értelt értékes gyümölcsöket. Napilapokban és folyóiratokban megjelent (részben Jean Preux jelzésű) cikkein kívül különösen a sokáig elhanyagolt egyházművészet föllendítése és művészeti iránnyítása terén szerzett sok érdemet. Finom kultúrájú, széles látóhatárú, igazi úri gondolkodású férfit veszített benne az irodalom és a művészet. A dombormű, amely emlékéit a Szépművészeti Múzeumban mindenekkorra megőrzi, nemes kompozíciójával méltán illeszkedik a Múzeumba.

Beszámolóink legvége felől néhány sorban szeretnénk megemlékezni arról, hogy *Petrovics Elek dr.*, a Szépművészeti Múzeum főigazgatója és a Szinyei Mersé Pál Társaság fizizetlebbi tagja és társelnöke, gazdag munkásságának elismerésül a Magyar Érdemkereszt II. osztályát kapta. *Petrovics* érdemeiről szinte csak félhangon szólhatunk,

nemcsak a Szinyei Társasághoz való viszonya miatt, hanem azért is, mert tudjuk, hogy a nyilvánosság előtt szerepelni nem tartozik az ő öröme közé, aki éjjel-nappalát a red bízott Szépművészeti Múzeum fejlesztésére s ezzel a magyar művészeti kultúra emelésére fordítja s a maga személyét szerényen rejt el hatalmas munkája mögé. Talán mégsem sérült érzékenységet, ha a kitüntetés e díszes külső jele mögött éppen elvélhetetlen munkásságára irányítjuk a figyelmet. Ő s a Szépművészeti Múzeum ma már elválaszthatatlan fogalmak s nem is tudjuk és nem is akarjuk elképzelni, mi volna ez a szép intézményünk az ő páratlan lelkesége, nagy tudása nélkül. Hol van még valaki, aki magányos életnek minden erélyét s szinte szenvedélyt vált munkáját ekkora eredménnyel volna képes egy ilyen magasrendű magyar művészeti cél szolgálatába állítani? Bármennyire a háttérben igyekszik maradni, munkája a legnagyobb nyilvánosság előtt folyik: érdemei tehát nem maradhatnak titokban. Elegendő ezekre egyszerűen rámutatni: minden művelt magyar ember tud rólok, a legnagyobb dicséret és hála az, ha egyszerűen emlékeztetünk rájuk.

Lyka Károly

IN MEMORIAM

BODE. Március 1-én meghalt Wilhelm von Bode 84 éves korában. 1872-ben kezdte pályáját a berlini képtárnál, amelynek később igazgatója lett. Azután hosszú időn át a porosz állami gyűjtemények főigazgatója volt. Ő volt mind-egyik a legnagyobb múzeumi igazgató. A porosz múzeumok kialakítása jóformán az ő életműve. A múzeumi praxisban új stílust teremtett azzal, hogy ügyének megnyerte a társadalom széles köreit, a Kaiser-Friedrich-Museum barátait egyesületben tömörítette, a múzeumok szolgálatába állította az udvart, a nagytőkét, a gyűjtőket és a műkereskedőket. Gyűjtőnek ő volt a legszenvedélyesebb, műértőnek a legnagyobb és legegyetemesebb, a megállapításnak, a becslésnek és a vásárlásnak valószínű virtuóza és világszeri legnagyobb tekintélye. Az ismeretek bőségében, az ítélet gyorsaságában, az emlékezőtehetség csodá-

latos erejében senki sem múlta felül. S mindig, mindent csak ügyéért, „műzeuméért” tett, amelyet ő maga is sok nagyértékű ajándékkal gyarapított. Igen termékeny volt mint író is. A történelmi forrásokra és a stíluskritika érveire építő, tárgyilagos művészettörténeli módszernek volt kiváló képviselője, s különösen a renaissance-kori olasz szobrászat és a XVII. századi hollandi festészet területén úttörő munkát végzett. Főigazgatói állásától más évekkel ezelőt visszavonult, de a Kaiser-Friedrich-Museum képtárát továbbra is ő vezette és jóformán haláláig gyűjtött, írt és hadakozott. A múzeumi világ ragyogó mintaképe, Németország pedig azt a férfit veszítette el benne, aki a maga szakmájában méltó társa volt azoknak a nagy embereknek, akik az új német császárságot megalapították.

P. E.

MŰVÉSZETI IRODALOM

MÉSZÁROS SÁNDOR: AZ ÖRÖKSZÉP RÓMA. Sopron, Székely és Társa. 1929.

Mészáros Sándor, akinek a nevét a *Magyar Művészet* olvasói előtt a *soproni szám* már emlekeztesse tette, pár hét előtt megjelent könyvecskéjében olaszországi benyomásait viszi a magyar olvasóközönség elé. Nem méri

ki mértékkel a templombajók hosszát, szélességét, nem ad életrajzi adatokat; a mű valami egészen szokatlan tárháza az imádságos pillanatoknak, amiké a templomi és képtári látogatók magasztosultak. Az író bűmülatos virtuozitással kezeli a nyelvet, csodálatos biztonsággal ötvöszözi a szavakat a kifejezhetlen-